

FI lausuntopyyntö VV

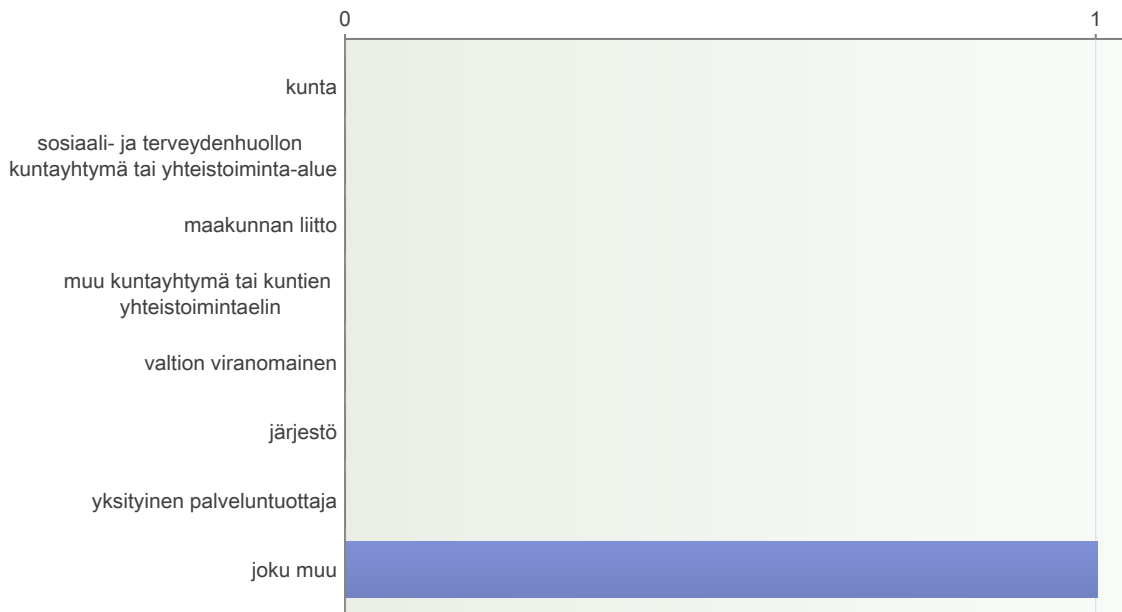
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Itä-Suomen yliopisto	Soili Makkonen	jukka.monkkonen@uef.fi	22.3.2017	Johtoryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- yliopisto

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

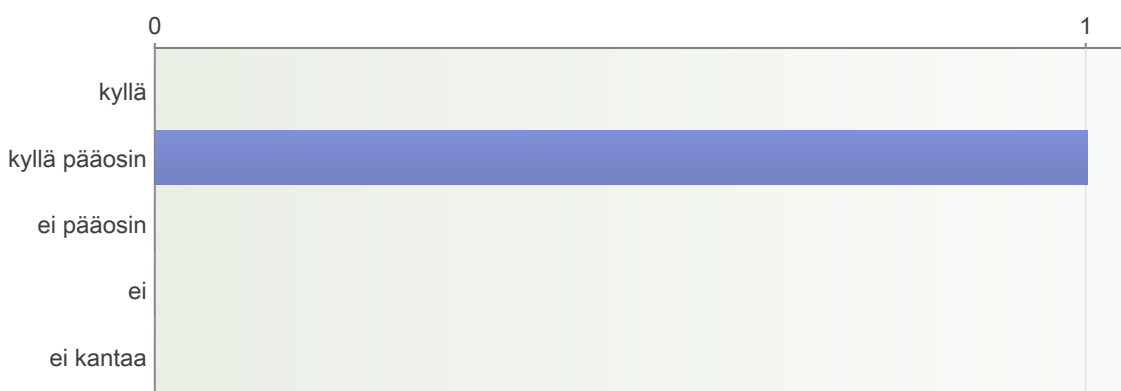
Vastaajien määrä: 1

- Uudistus vastaa pääosin tavoitteisiin suurilla paikkakunnilla, joissa on riittävästi tarjontaa ja oikea valinnanvapaus toteutuu. Pienillä paikkakunnille ei todennäköisesti synny vaihtoehtoja. Lisäksi julkinen terveydenhuolto joutuu maakuntatasolla tehostamaan toimintaansa, jotta kilpailulliset edellytykset ovat olemassa, joten julkisen terveydenhuollon toimintoja keskitetään ja karsitaan. Tällöin väestön terveys- ja hyvinvointierot vain kasvavat.

Julkisesti rahoitettujen peruspalvelujen saatavuus voi parantua valinnanvapauslainsäädännön avulla. Mutta se edellyttää sitä, että kapitaatiomaksu määritellään niin korkeaksi, että se houkuttelee yrityksiä ja muita yhteisöjä tuottamaan SOTE-keskuksena palveluja. Tämä taas voi aiheuttaa ongelmia liikelaitoksen toimintaan ja erikoissairaanhoidon ja vaativan tason sosiaalipalvelujen tarjontaan.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

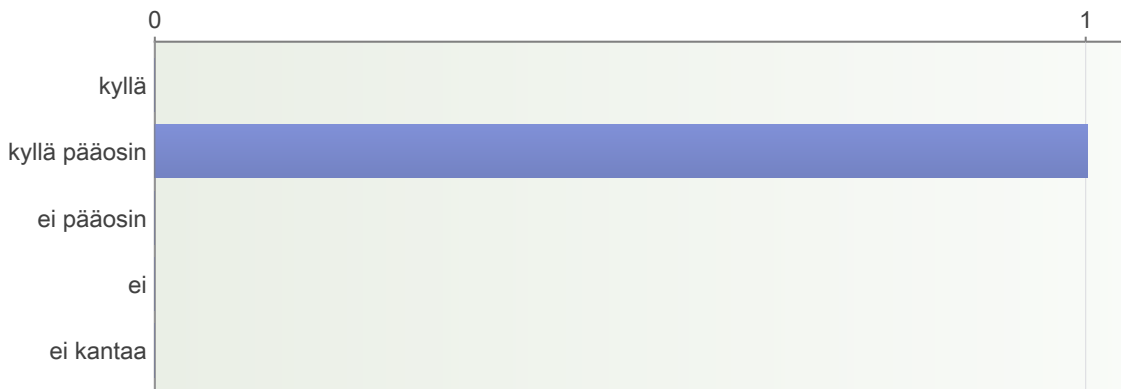
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tarkoituksenmukaista on, että halukkaat ja kyvykkäät pääsevät valitsemaan, niin kyllä. Tuetun valinnan ongelma lienee se, kenen etua ”tuki” ajaa. Julkilausutusti asiakkaan, mutta tapahtuuko oikeasti näin.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

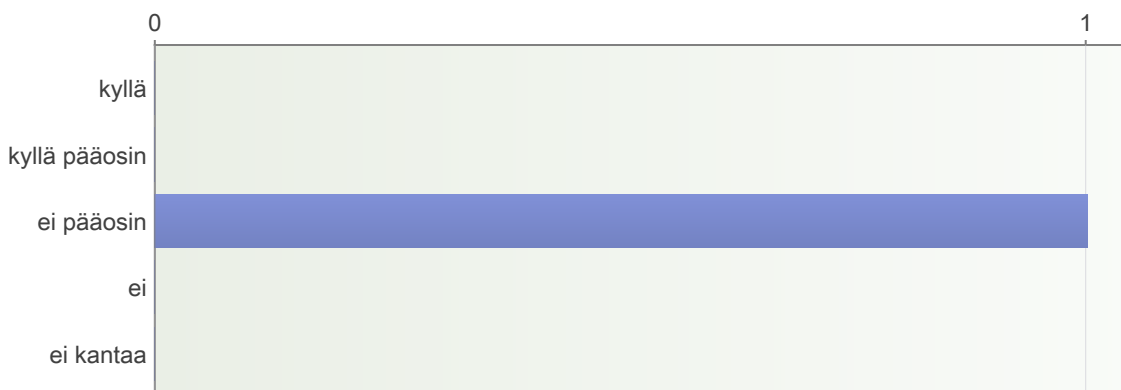
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Se, mitä tietoa asiakkaalle/potilaalle luvataan tarjottavaksi, on hämmästyttävän niukkaa (tuottajarekisteri, sote-keskus: mitkä palvelut (eikö ne ole kaikilla samat) saatavuus/jonotusaika). Sen pohjalta ei valintoja voi tehdä. Huomiota pitää kiinnittää sekä tiedon käytettävyyteen että saatavuuteen.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

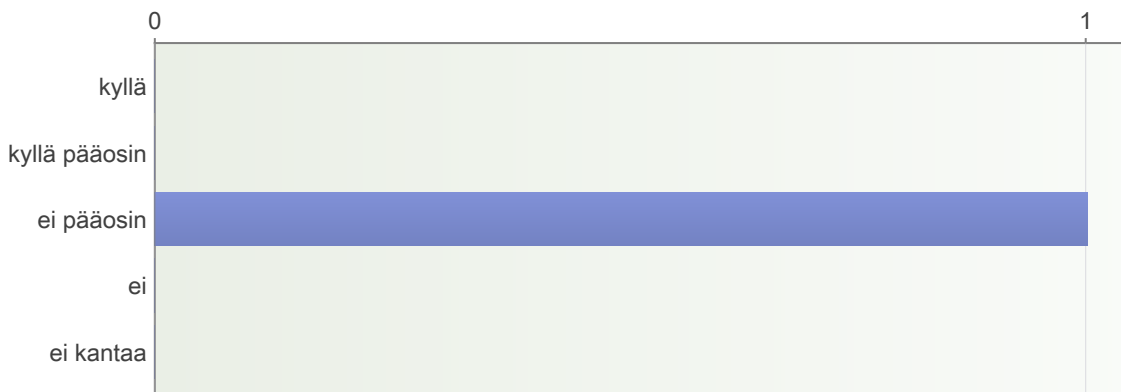
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen keskeisinä lähtökohtina ovat olleet integraation vahvistaminen sekä mahdollisuus tarkoituksenmukaisten palveluketjujen luontiin ja toiminnan koordinointiin. Lakiesityksen pohjalta joudutaan luomaan erilliset markkinat kilpailulliseen ja liikelaitoksen toimintaan. Tämä johtaa palvelutuotannon pirstoutumiseen ja tiedonkulun vaikeutumiseen, joten yhteensovitettujen palvelujen saaminen ja niiden johdonmukainen organisointi vaikeutuu.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen pohjalta joudutaan luomaan erilliset markkinat kilpailulliseen ja liikelaitoksen toimintaan. Tämä johtaa merkittäviin päällekkäisiin investointeihin tiloihin, tietojärjestelmiin ja diagnostisiin palveluihin, joten kansantaloudellista säästöä on hyvin vaikea kuvitella.

Yritykset ja kolmas sektori voivat valita minne sijoittuvat, missä ja miten rekrytoivat väestöä ja vähäosaisten käyttötottumusten suuntautuminen terveyskeskukseen voivat vaikuttaa siihen, että asiakasrakenne eriytyy eikä suunniteltu maksujärjestelmä kykene sitä huomioimaan riittävän hyvin.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Ei vastauksia.

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- SOTE-keskuksen pitää tuottaa laissa luetellut palvelut. Kapitaatioon ei sopine resursseja kehittää uutta. Sen sijaan se kannustaa tuottamaan nykyiset palvelut mahdollisimman pienillä kustannuksilla. Maakunta voi käyttää "muut korvaukset" mahdollisuutta innovaatioiden kehittämiseen. Miten uusien palveluinnovaatioiden käyttöönotto tapahtuu ja voiko se aiheuttaa eriarvoisuutta maakuntien välille eli palveluvalikoima erilaistuu?

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvakuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

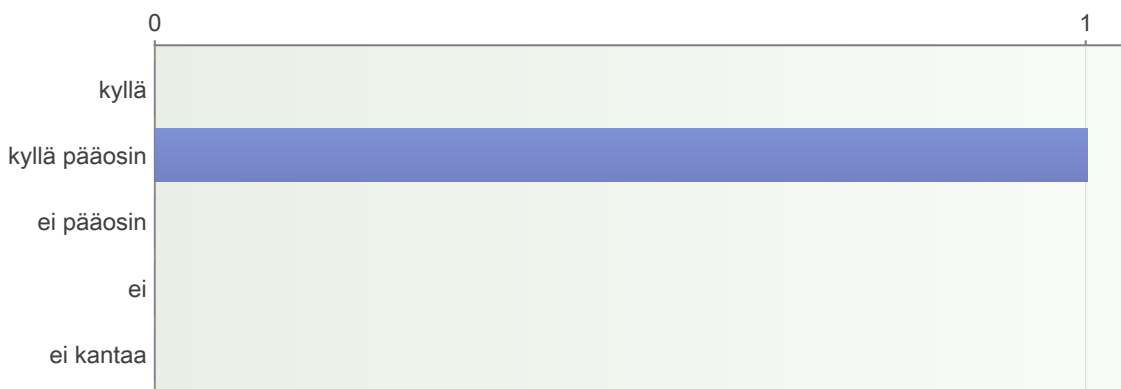
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksestä ei ilmene, kuinka terve kilpailullinen asetelma julkisen ja yksityisen sektorin välillä säilyy, jos niitä eivät koske yhtäläiset veloitteet. Yksityinen palvelun tarjoaja toimii taloudellisen ansaintalogiikan mukaisesti, jolloin edullista on houkutella asiakkaiksi lähinnä kevythoitoista asiakaskuntaa. Lisäksi yksityisillä palveluntuottajilla pitäisi olla velvollisuus opetuksen ja erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen järjestämiseen.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

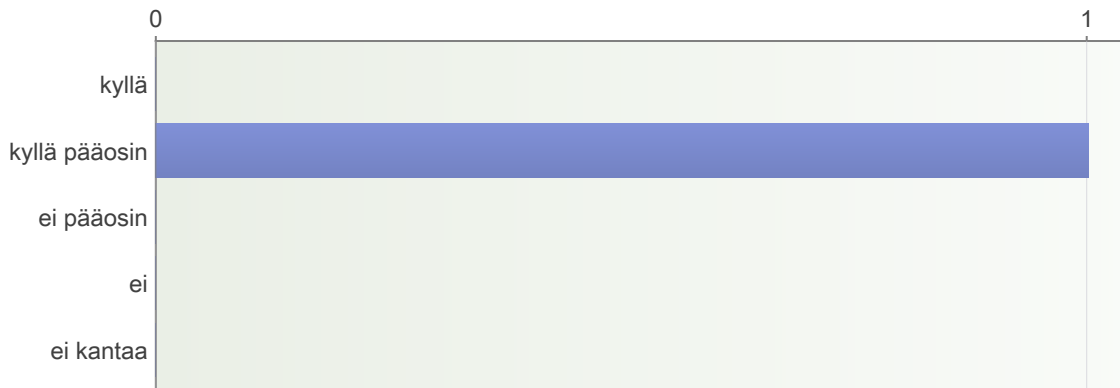

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

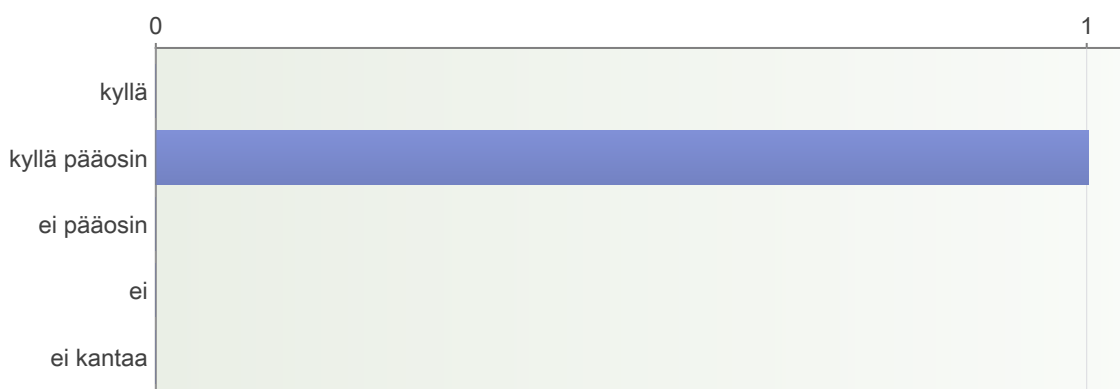

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

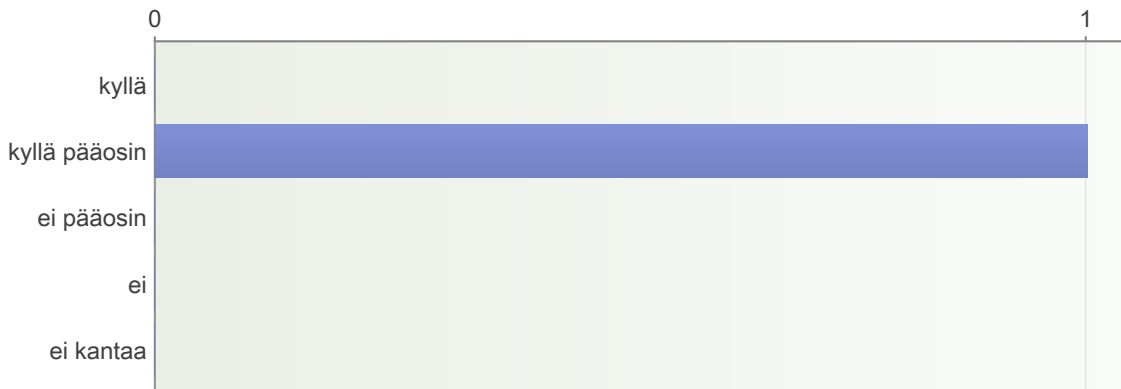

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

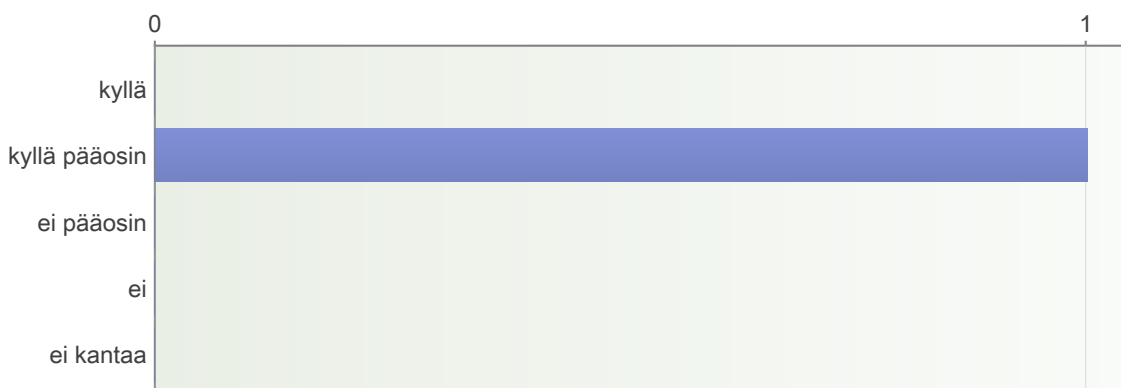
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Potilaan mahdollisuus valita maakunnallinen palveluntuottaja on realistinen mikäli vaihtoehtoja on. Harvaan asutuilla alueilla palveluntuottajia on vähän ja muun vaihtoehdon hakeminen vaatii matkustamista ja johtaa kustannuksiin.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

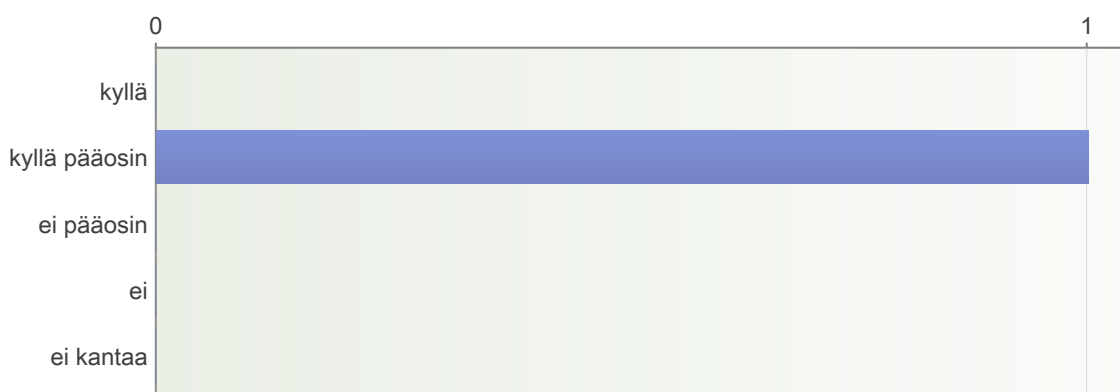

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Ei vastauksia.

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

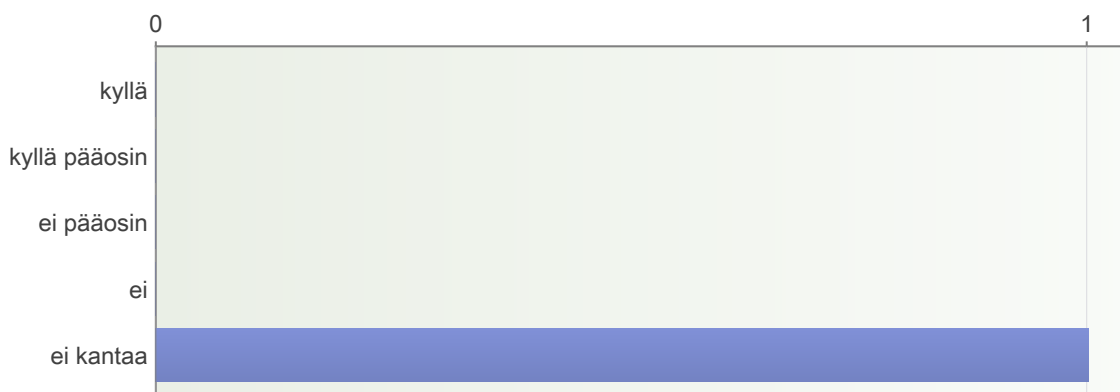

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

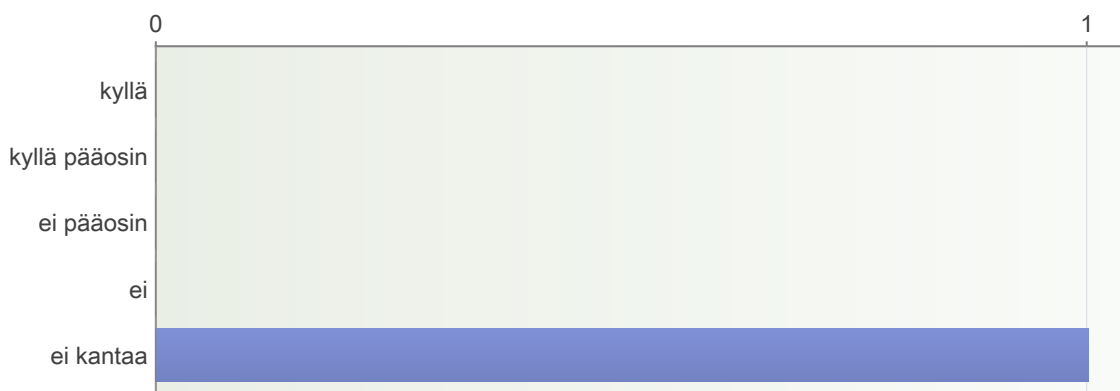

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

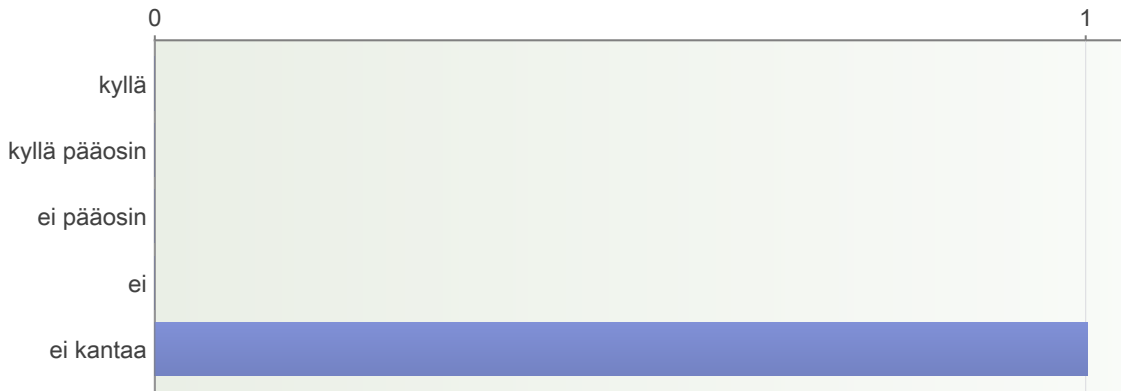

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

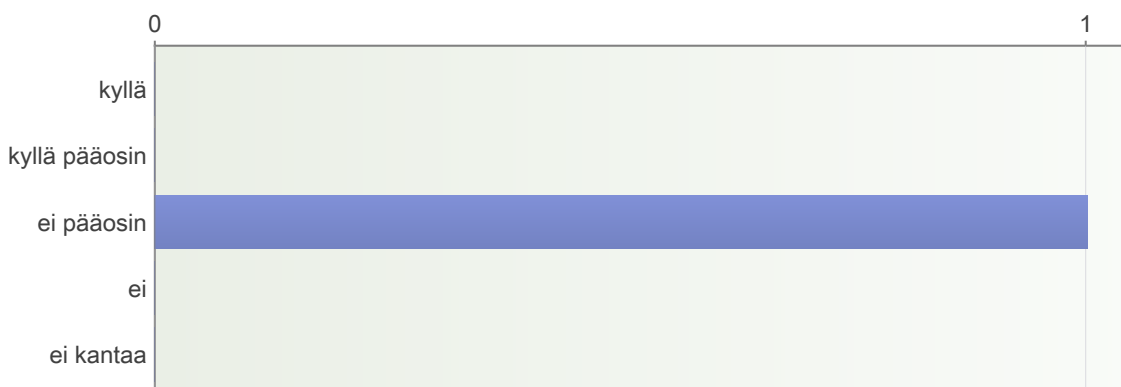
Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen keskeisinä lähtökohtina ovat olleet integraation vahvistaminen sekä mahdollisuus tarkoituksenmukaisten palveluketjujen luontiin ja toiminnan koordinointiin. Lakiesityksen pohjalta joudutaan luomaan erilliset markkinat kilpailulliseen ja liikelaitoksen toimintaan. Tämä jakanee ainakin useita tukipalveluja tarjoavia organisaatioita kahtia. Sote-kentän koordinaatiosta tulee entistä vaikeampaa, jos palvelujärjestelmä ja sen tukipalvelut ovat pirstoutumassa organisatorisesti. Organisatoriset jaot eivät millään tapaa edistä asiakaslähtöisyyttä tai kustannussäästöjä.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

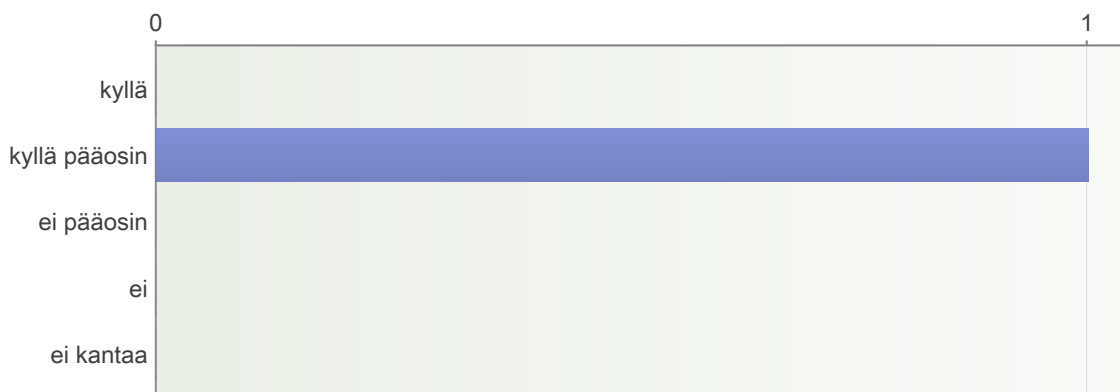
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähinnä asiakaskunnan tarkoitushakuisen segmentointiin perustuva ”kerman kuorinta” ja siten saavutetut voitot tulisi pystyä eliminoimaan: taloudellisen menestyksen tulee pohjata nimenomaan tehokkaaseen ja vaikuttavaan toimintaan. Maakunnan liikelaitos joutuu suurella todennäköisyydellä vastaamaan potilaista, joiden palveleminen ei ole liiketaloudellisesti kannattavaa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

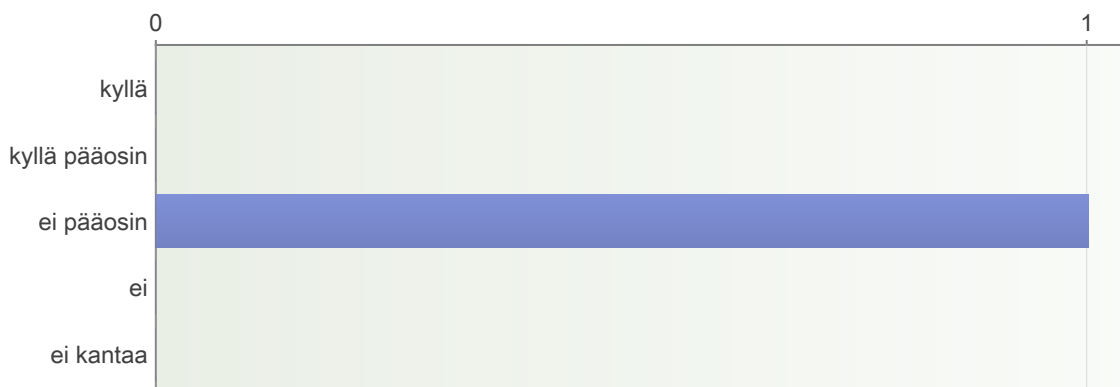
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ei ota kantaa siitä, miten korvaukset liikelaitoksen sisällä hoidetaan. Kansalliset DRG:t olisivat tarpeeseen kannustamaan erikoissairaanhoidon puristamaan tuotantokustannuksia alemmas. Sosiaalipalvelut voivat jäädä altavastaajaksi, niiden erilainen tulonmuodostus heikentää niiden kykyä taistella resursseista alkuvaiheessa.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

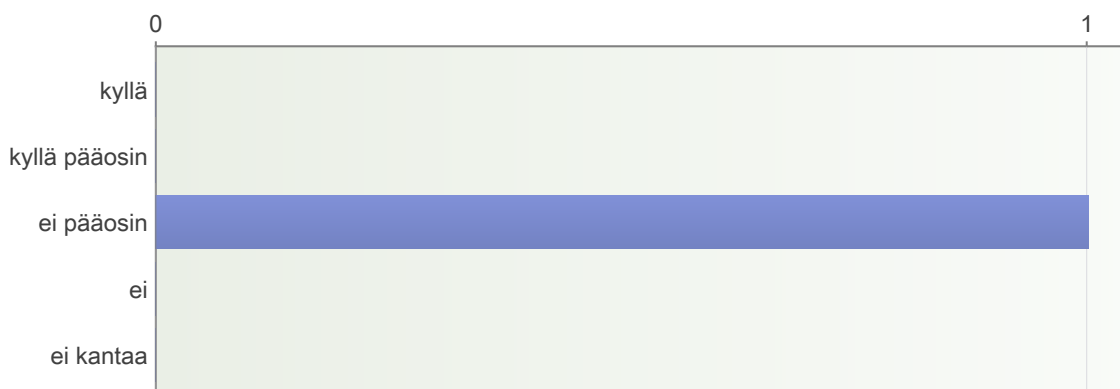
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä ja etenkin terveen kilpailuasetelman kannalta valinnanvapauden käynnistäminen 1.1.2019 alkaen on mahdotonta. Tätä ennen yksityiset yritykset ovat voineet valmistautua kilpailuun ja ilmoittautua tuottajiksi, kun taas julkisella puolella ollaan keskellä organisatorista muutosta. Tätä ennen ei maakuntia ole tuottajina, joten niitä ei voi aiemmin myöskään rekisteröidä tuottajiksi. Maakunnan nykyisten perusterveydenhuollon toimipisteiden rekisteröiminen sote-keskuksiksi täytyy myös tehdä, ennen kuin ne voidaan rekisteröidä palveluun. Niiden rekisteröinti näin nopealla aikataululla vie maakunnilta mahdollisuudet toiminnan tehostamiseen. Rekisteröinnin ja kaiken vaadittavan tiedonvaihdon mahdollistavia tietojärjestelmiä ei myöskään tulla saamaan valmiiksi tuohon mennessä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

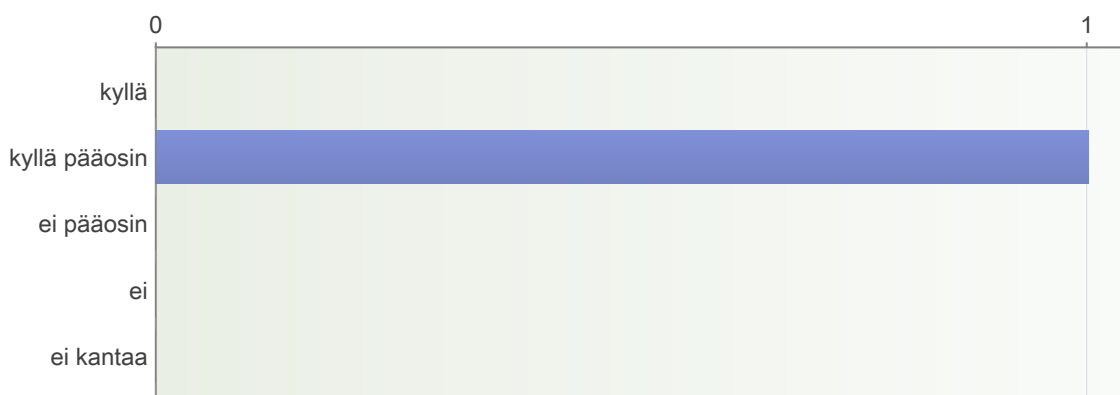
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen järjestämisessä, kilpailutuksessa ja ohjaamisessa onnistuminen edellyttää uudelta maakuntaorganisaatiolta riittäviä resursseja ja syvällistä osaamista järjestämisvastuun alkaessa 1.1.2019. Valinnanvapauden tulee olla hallittua ja pysyä kaikissa olosuhteissa järjestäjätahon hallinnassa. Vain tällä tavalla voidaan parantaa taloudellista tehokkuutta ja edistää laatua. Uudistuksen onnistumisen kannalta on kriittiseksi tekijä, että maakuntiin tulee vahvaa tilaajaosaamista. Jos siinä ei onnistuta, tilaaja-tuottaja-mallin edut eivät voi toteutua.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

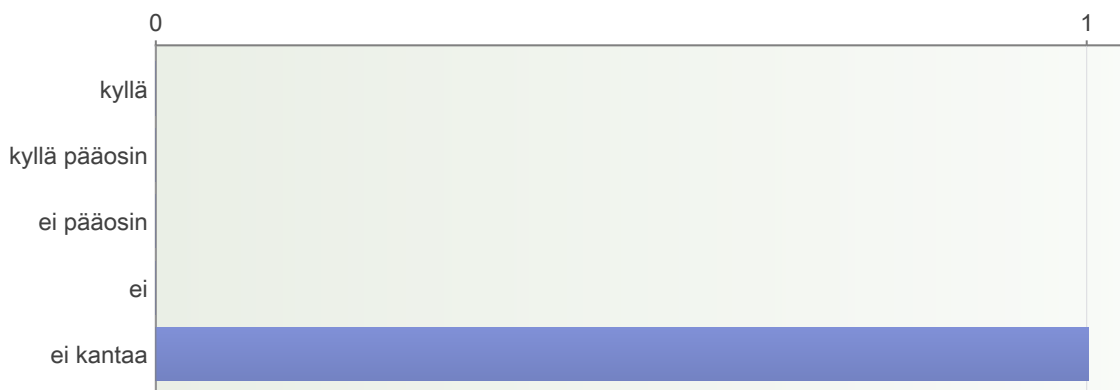

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

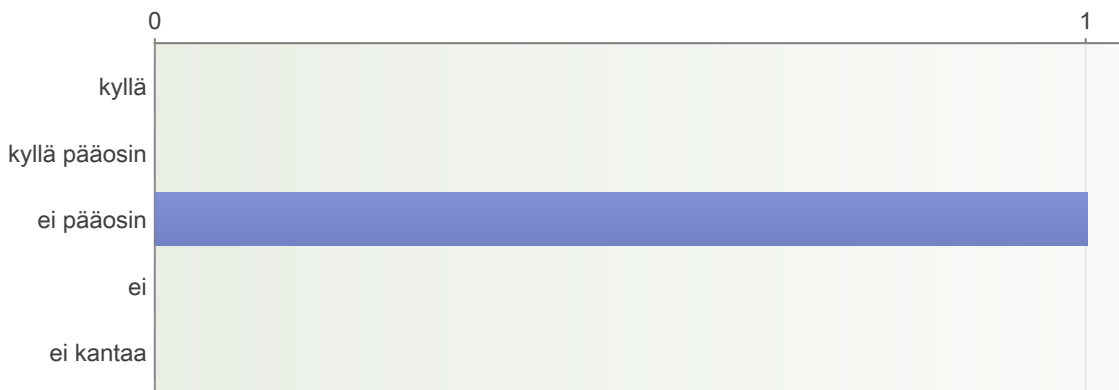
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaan uudenaikaiseen rahoitusjärjestelmään ("raha seuraa potilasta") siirtyminen tulee tehdä perusteellisen ja monipuolisen harkinnan pohjalta. Riskinä on muuten, että tehokkaan ja pääosin hyvin toimivan järjestelmän ydin murennetaan ratkaisuille, joista seuraa vaikeasti korjattavia ongelmia ja kustannusten kasvua. Eri puolilla Suomea toteutetaan parhaillaan valinnanvapauskokeiluja. Näiden kokeilujen tulosten tulee olla käytettävissä, kun koko maata koskevaa valinnanvapauslainsäädäntöä toimeenpannaan.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

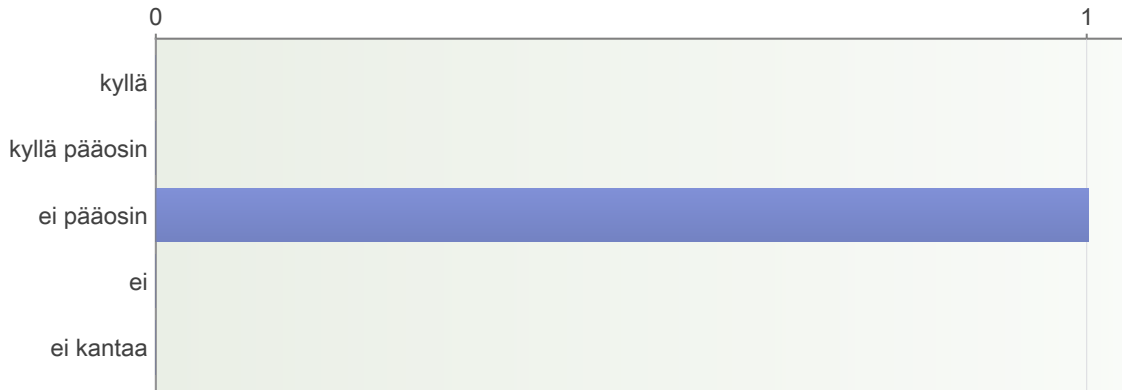
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon kuuluessa lähes täysin valinnanvapauden piiriin, lakiesitys johtaa hyvin hajanaiseen kenttään, jossa peruskoulutuksen ja erikoishammaslääkärikoulutuksen toteuttaminen on erittäin haasteellista.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvio on puutteellinen ja sisältää ristiriitaisuuksia itse lakiehdotuksen kanssa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Yliopistojen ja niihin kiinteästi liittyvien yliopistollisten sairaaloiden asema uudistuksessa on jätetty avoimeksi. Lisäksi uusien yksityisten toimijoiden velvollisuuksista opetuksen ja erikoislääkäri/hammaslääkärikoulutuksen toteutukseen ovat avoimet, joten yliopisto on erittäin huolestunut mahdollisuudestaan toteuttaa sille asetettuja velvollisuuksia lääketieteen, hammaslääketieteen ja hoitotieteen koulutusaloilla.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yliopistojen tulee olla mukana suunnitelemassa maakunnan alueella toteutettavaa terveydenhuollon eri osa-alueiden koulutusta. Koulutuksesta aiheutuvat kustannukset tulee korvata koulutukseen osallistuville toimijoille niin, että koulutusvaatimus/velvollisuus ei vääristä kilpailutilannetta. Yliopistojen tulee kuitenkin olla mukana asettamassa koulutukselle vaadittavia laadullisia kriteereitä ja olla myös mukana vaikuttamassa siihen, mitä toimijoita koulutuksen toteuttamiseen valitaan. Yliopistot ovat myös huolestuneita siitä, että valinnanvapaus nostaa heidän kynnystään suostua opetuspotilaaksi, jolloin he valitsevat mielummin alan kokeneen ammattilaisen kuin opiskelijan tai erikoistuvan heitä hoitamaan.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.